

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznauila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 190.

✓ Ljubljani, v soboto 22. avgusta 1891.

Letnik XIX.

Slovani, pustite politiko!

Slovani, pustite politiko! Te besede so v naj-novejšem času v avstro-ogerskej monarhiji na dnevnem redu. Ne samo časopisi, Slovanom protivni, jih često rabijo, nego slišimo jih tudi iz ust največjih vladinih dostojanstvenikov. V prestolnem govoru, s katerim je bil odprt državni zbor na Dunaju, priporoča se vsem strankam le skrb za gmotne državne zadeve, vse drugo naj se za zdaj pusti na strani. Zakaj tako? Zato ker grof Taaffe ni imel odločne večine v državnem zboru, pa je moral ugajati vsem strankam, da se ne zameri Nemcem, ki so hrepeneli in še hrepené po vladi, pa tudi, da ne odbije od sebe Slovanov, ki zahtevajo svoje pravice kot enakopravni državljani z Nemci. Dobra je bila tedaj fraza: na polju gmotnih koristij bodimo složni in pozabimo politične prepire.

Kar je storil grof Taaffe v Avstriji, ravno to se priporoča zdaj tudi na Ogerskem. Ko je namreč ban grof Khuen Hedervary otvoril zagrebsko jubilaro razstavo, ni propustil niti on, niti minister Baroš, ki je bil tudi prisoten, da ne opomni naroda, kako lepo delo je izvel in sicer brez politike; pa da bi se dalo še marsikaj drugega izvesti, ko bi hotel narod le politiko v miru pustiti.

Kakor je videti, Slovanom se prepeva povsodi ena ter ista pesem, kakor po dogovoru. Slovan naj pusti vodstvo v politiki v Avstriji Nemcu, na Ogerskem pa Madjaru. To pa pomeni toliko, kakor odreči se vsem svojim pravicam ter biti in ostati v vsakem pogledu inferijorna rasa, kakor oni nas kaj radi nazivljejo. Ker pa Slovani dragovoljno ne morejo ustreči željam svojih nasprotnikov, zatorej so le-ti izumili novo frazo, s katero so nakanili pridobiti velik del poslancev na svojo stran ter ob enem Slovanom s tem pokazati, kako bi se dalo vendarle mirno in složno delovati za napredek države. Ali naši nasprotniki so se v tem licemerskem poslu prevarili, kajti Slovani njihove ponudbe niso mogli sprejeti. Saj je vsakemu dobro znano, tudi lice-

mernim Nemcem in Madjarom, da se Slovan ne bavi s politiko radi politike, niti se on ne bori radi prvenstva v državi, nego on brani svoje pravice, on se poteguje za ravnopravnost, on hoče, da velja v državi toliko, kolikor Nemeč in Madjar. To dela pa z vso pravico na temelju državnih osnovnih postav, po katerih so vsi državljani v naši monarhiji ravnopravni. Slovan zatorej ne more mirovati tako dolgo, dokler ne doseže, kar mu je po postavah določeno. Tako so se izrazili tudi slovenski poslanci na Dunaju po govorniku Šukljeju, kar sevéda v vsakem pogledu odobrujemo. Ko bi se le tudi Poljaki tega načela držali, gotovo bi za Slovanstvo napočili boljši časi v naši državi.

Kar se pa tiče fraze: „Sloga na polju gmotnih koristij naj nas zjedini“, ni se nikjer bolje obistinila, nego ravno pri onem narodu, za kateri Nemci nimajo nikdar dosti sramotilnih besedij. Ravno Čehi so pokazali letos s svojo razstavo, da so ravno Slovani prvi v Avstriji, katerim je gmotni napredek v vsakem pogledu najbolj pri srcu. Naj le gredo Nemci v Prago, pa naj si pogledajo krasno razstavo, ki je slovanska, pa bodo videli, da Slovana ne treba opominjati na slogu pri delu, on je neumoren v poslu, ali tudi velik v ljubezni do svojega naroda in pravic njegovih, o čemer se more vsakdo pri vsaki priliki prepričati. Čeh, pa ž njim tudi drugi Slovani, se ne bodo nikomur na voljo odrekli svojih narodnih pravic, to bi si morali Nemci jedenkrat za vselej zapomniti ter rajši Slovanom priznati vse, kar jim po postavi pripada, nego pa jih mamiti v svoj tabor s tako neumestnimi frazami, kakor je zgoraj omenjena.

Ravno tako so pokazali Hrvati s svojo razstavo v Zagrebu, kako vkljub vsemu zanemarjanju od strani Ogerske vendarle v vseh strokah narodnega gospodarstva in obrta napredujejo, če tudi se bavijo s politiko in svoje pravice branijo, kar mislijo tudi z božjo pomočjo nadaljevati, ter se nikdar samo z omenjeno frazo zadovoljiti. Če so dozdej napredovali, če tudi v hudi borbi za svojo svobodo, nade-

jajo se, da bode isto mogoče tudi v bodoče, dokler ne izvojujejo vseh svojih pravic. —a.

Slovenščina in celovski magistrat.

Razsodba upravnega sodišča o pritožbi celovškega mesta zoper odlok c. kr. ministerstva notranjih zadev, po katerem mora isto sprejemati slovenske dopise, se glasi:

Št. 2358.

Upr. sodn.

V imenu Nj. Veličanstva cesarja!

C. kr. upravno sodišče je pod predsedništvom c. kr. predsednika grofa Belcredija vpričo svetovalcev c. kr. upravnega sodišča, c. kr. senatnega predsednika pl. Stranskega, c. kr. dvornih svetovalcev dr. Verdina, viteza pl. Henniga in Scheneka in perovodje c. kr. svetovalnega tajnika pristava viteza Tustanovskega o pritožbi celovške mestne občine proti razsodbi c. kr. ministerstva notranjih zadev od 9. septembra 1890, št. 17.919, zastran dolžnosti, da mora pri mestnem magistratu sprejemati slovenske vloge, po javni ustni obravnavi dné 4. julija 1891, in sicer zasllišavši poročevalca, kakor tudi dr. Julija Magga kot zastopnika pritoževalne stranke, potem odgovor c. kr. ministerskega svetovalca dr. barona Paskotinja kot zastopnika c. kr. ministerstva notranjih zadev, in slednjič dvornega odvetnika dr. Jana Lenocha kot zastopnika soprizadete stranke razsodilo tako:

Pritožba se zavrne, ker ni bila dopustljiva.

Razlogi razsodbe.

Z ministerskim odlokom, proti kateremu je obrnena pritožba, se je določilo, da je celovski magistrat kot politična oblast prve stopinje dolžan, sprejemati slovenske vloge „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ brez okoliščin (ne da bi smel zahtevati prilogo nemškega prevoda). Proti tej razsodbi je obrnena današnja pritožba celovške mestne občine. Upravno

LISTEK.

Nedeljske misli.

XXXVIII.

„Tempora mutantur!“ Nekdaj smo se potili v „pasjih dnevih“, letos pa so se nam izneverili celó poslednji ter nam pokazali zaslugo svojega pasjega imena. Jupiter pluvius je vladajoči letošnji vremenik, ki v družbi „dolgega časa“ zabava slabovoljne letovičarje po naših planinskih okrajih in nezadovoljne kmetovalce na vlažnem polju.

Upajmo, da nam izneverjeno solnce vsaj mej „šmarnimi mašami“ pospeši prekrasni „ajdovi cvet“, ki tako po kruhu diši, da brez njega ni pričakovati kmetskih žganjcev, saj pravi kmetski pregovor, da odločuje ta kritična cvetna doba vesletni kmetski „menu“, ki se zóve: žganjci z zeljem, ali pa zelje z žganjci, kar bajé ni vse jedno.

Hladno letošnje vreme je tudi nas hladeče se letovičarje ohladilo nepričakovano ter prouzročilo, da se nas oprijemljejo razne bolj ali manj otožne manije.

Kar nas je že po naravi tako hladnih, da se ne zadovoljujemo samo s „krščenim čvičkom“ za

brezdelavne ure, iščemo naravne toplote v „ogrevajočem taroku“ z obligatnim židom in hladila pri obljubljenih „hladečih“ državnoborskih poročilih naših tudi že zgodaj „ohlajenih“ gg. poslancev.

In kogar pusti tudi ta letošnji letoviški „sport“ že a priori hladnega, ogreva se za bližnjo gorenjsko volitev, o kateri je trdil neki hudomušni politik, da sta angažovana v njej dva pglavitna elementa našega materijalnega življa, namreč kmetijstvo in živinoreja. Ako zmaga gosp. župnik Mesar, pale bodo pomenljivo „domišljevane akcije“ našega „Kmetovalca“ in ako zmaga „Kmetovalec“, gorjé gorenjskemu „siru“, ker si upa tekmovali s kmetovalčevim okusom.

V takih okoliščinah je v istini težavno kaliti volitveno vodó in rezati meglo nad našo gorenjsko dolino, ki postaja od dné do dné bolj zanimiva.

Gospod vrednik, po teh premisah lahko razsodite sami, kako hladno je letošnje naše letovišče, ki ne hladi samo naših denarnih listnic, temveč tudi obisti in srce, ki se sicer ne navdušujeta za hladne prizore.

Moj prijatelj, ki se tudi vsako leto hladi na Gorenjskem, „naknajpal“ se je že tako najnovejših Kneippovih idej, da je shranil, prišedši v svoj „Tusculum“, že prvi dan svoje čevlje pod posteljo

in da hodi ob praznikih in nedeljah v nogovcih, navadne dni pa kar na praveatih Adamovih podplatih.

V takovem kostumu in pa v glace-rokovicah stopa on s „tihimi“ koraki po polju in gozdu ter hvali vsakemu, kdor ga hoče poslušati, praktičnost in zabavo svoje mode.

Pred nekimi dnevi je stavil celó zanimivo stavo, da bode namreč napravil v Adamovih čevljih vizito pri nekemu znancu, in sicer tako, da ne bode opazil nihče njegovega kostuma. Hudomušnost, ki ima osobito v letovišnih široko polje, napravila nam je isti dan izvrstno zabavo.

Družba, ki je pričakovala „boso vizito“, zbrala se je namreč navlaš v tretji v sobi pri določeni rodbini, prvi dve sobi pa je posula z ajdovim zrnjem. Bosopeti stavec, nič slabega sluteč, vstopi neko jutro „s polnim“ korakom v prvo sobo, a že pri durih opazi nastavljen hudomušnost. Zaradi tega se ščene na tla in nadaljuje po vseh štirih pot skozi drugo sobo in preseneti prijatelje pod omizjem, da nihče ne opazi njegovih podplato. Stava je bila dobljena in „bosa“ čast rešena.

Zabeležiti hočem še drugo dogodbé, ki se je vršila v letoviškem zraku in ki zasluži, da se ohrani v nas „ad corrigendos mores“.

sodišče se je moralo najprej vprašati, ali ima celovška občina v tem slučaju pravico do pritožbe, in prišlo je do prepričanja, da je nema.

V tem slučaju se gre za stvar, ki spada po društveni postavi iz leta 1867 (§ 28.) brez dvoma in ugovora v področje magistrata kot politične oblasti. Znano je, da imajo občine v izročnem delokrogu vse druge dolžnosti, kakor v samostojnem delokrogu, kar je jasno iz temeljnih določb za občinsko uredbo od 8. marca 1869, drž. zak. št. 18. (čl. V., VI., XIII. in XXIII.).

Tudi celovški mestni statut od 9. jun. 1850, dež. zak. št. 355, določuje pravice in dolžnosti celovške občine glede izročnega delokroga nasproti vladi v §§ 57, 109, 118 in 119, po katerih mora župan in njemu podložni magistrat oskrbovati po državni oblasti izročeni mu delokrog, kakor mu veli postava ali višja oblast, ter mora natančno spolnovati vse ukaze namestništva v zadevah javne službe.

Ako je pa Celovec, oziroma njegov župan v rečih izročnega delokroga že sploh podložen državnim oblastvom, velja to še toliko bolj za take zadeve, pri katerih deluje župan, oziroma njemu podložni magistrat kot politična oblast prve stopinje kar se lahko razvidi iz § 4. postavbe od 19. maja 1868, drž. zak. št. 44, in iz § 6. c. ministerske odredbe od 19. jan. 1853, drž. zak. št. 10. Po teh postavnih določbah morajo cesarska oblastva in občine z lastnim statutom politično upravo oskrbovati pod vodstvom deželnega predsednika; torej so vse politične oblasti podrejene namestništvu, katero ima pravico, tem političnim oblastvom, uradom in organom v določenem delokrogu in pri izvrševanju višjih ukazov dajati pojasnila in naročila. Občine z lastnim statutom so torej kot politična oblastva ravno tako podložne višjim političnim oblastvom, kakor cesarska politična oblastva prve stopinje.

Omenjeni ministerski odlok, proti kateremu gre pritožba, je za celovško mestno občino, kakor ukaz višjega političnega oblastva do nižjega oblastva. Da bi se pa nižja oblastva pritoževala zoper višja, to ne gre, ker imajo višja oblastva pravico nadziranja nad nižjimi, in sploh bi bila potem vsaka redna uprava nemogoča. Torej tudi celovška mestna občina kot politično oblastvo prve stopinje nima pravice do take pritožbe.

Če bi prav to oskrbovanje politične uprave občini prizadelo kake troške, je vendar le posledica dolžnostij, ki jih je občina prevzela kot politično oblastvo prve stopinje, in ker občina teh dolžnostij tudi ne zanika, nima pravice, da bi svojo pritožbo opirala na to posledico. Zato se je morala predložena pritožba, ne da bi se stvar sama dalje preiskovala, po § 2 in 21 postavbe od 22. oktobra 1885, drž. zak. št. 36 ex 1876, kot nedopustljiva zavreči.

Na Dunaju, dne 4. julija 1891.

Tustanovski m. p. Belkredi m. p.

Neki plemenitaš, ki je nosil nekdanj "kratke" hlače, ima praktično navado, da sprejema rad vizite, a vrača le takove, ako je dotičnik graščak, poslanec, ali kaj enakakega, kar diši po "drobižu". Moj znanec, kateremu je bil dotičnik vsaj desetletne vizite na dolgu, maščeval se je letos jako hudomušno nad takovo brezaktiustjo.

Ponaredil je namreč razne vizitke s krasnimi naslovi ter jih utaknil skrivé v znančevo stanovanje, začasno stanovanje simulantov pa je zaznamoval vedno s svojim lastnim stanovanjem.

V istini že drugo jutro prisopiha lepo počesani znanec v glase-rokovicah — v njegovo stanovanje ter poprašuje po zaznamovanem slovečem tujcu.

Tako se je ponavljalo več potov zapored in "finis coronati operis" je bil, da mu odkrije znanec hudomušnost, ki se je bajé izvedela po vsej okolici.

Neki moj tovariš je trdil potem, da prouzroča takove hudomušnosti slabo vreme in vodéna narava. Jaz sem protestoval nekaj časa svojeglavno proti takovem modroslovju, — a prijatelj je dejal, da opravičuje takovo smešnost jedino le "vita rusticana".

Kdo bi še dalje in vedno ugovarjal?

Swiftijane c.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. avgusta.

Notranje dežele.

Verska šola. Na shodu katoliško-konservativnega društva v Stainzu se je poslanec Karlon izjavil, da bi ne storili prav, ko bi popustili boj za versko šolo po legislativnem potu. Da bi ustanavljali katoliške šole z zasebnim denarjem, je nepraktično in nevarno početje. Katoliški poslanci so v šolskih zadevah vedno postopali v sporazumljenju s škofi. Poslednji so se pa izrecno izjavili, da je želeli, naj se verska šola doseže postavodavnim potom. Jedino ta pot je prava in more zadovoljiti potrebe katoliškega prebivalstva. Do danes se škofje še niso drugače izrekli in katoliški poslanci se zatoorej morajo poganjati, da se po naznačenem potu obnovi verska šola.

Nemške težnje. Kakor izvemo iz dunajskih listov, hoče toliko zatirana nemška stranka na Kranjskem zahtevati, da se za nemške šole na Kranjskem imenuje poseben zastopnik v deželnem šolskem svetu. Kranjski zastopniki nemštva bodo bajé v deželnem in državnem zboru potegnili se za imenovanje takega zastopnika. Da bi bil tak zastopnik v deželnem šolskem svetu nepotreben, ni treba praviti, ker se deželni šolski svet itak bolj ozira na Nemce, nego je treba. Nemškutarji bodo to stvar le zaradi tega sprožili, da bi svet zopet kaj slišal o zatiranem nemštvu na Kranjskem.

Češi in protisemitje. Prihod protisemitov v Pragi ni razburil le dunajskih liberalcev, temveč tudi Madjare. Njih listi strašno napadajo Čehe in preté, da bodo naredili konec češki domišljavosti. Jezé se tudi nad tem, da Češi korporativno pridejo v Zagreb ogledat hrvatsko deželno razstavo in sejat seme panslavizma tudi v drugi državni polovici. Sevéda, Madjari se bojé, da bi se ogerski Slovani ne začeli bolj zavedati in upirati se madjarskemu gospodstvu. Madjarski element je v manjšini v deželi in bi ne mogel dolgo zatirati drugih narodnostij, ko bi poslednje začele zavedati se svoje moči. Dokler se avstrijski Slovani morajo boriti z Nemci, zares ne morejo vplivati na ogerske razmere. Naj se pa naredi sprava mej avstrijskimi narodi, bodo pa v Budimpešti kmalu čutili slovansko moč. Zaradi tega je pa madjarski gospódi tako zoprno pobratimstvo mej Češi in kristijanskimi Nemci v Pragi.

Mladočehi. Razpor mej Mladočehi je vedno večji. Ker je Vašaty hudo napal dr. Kramarja in mu podtikal razne ne baš lepe reči, je poslednji v "Narodnih Listih" izjavil, da hoče od Vašatyja "na drugem kraju" zahtevati zadoščenja. Staročeski listi so se pa šalili iz te izjave, češ, da se poslanec Vašaty pač ne bode zmenil za Kramarjev poziv, kakor se ni zmenil za klubove ukrepe. To stvar je sedaj eksekutivni odbor mladočeske stranke vzel v roke. Sklenil je zaupnikom predlagati, da se vsa stvar izroči častnemu sodišču petih članov. Sevéda ni gotovo, da bi se Vašaty dosti zmenil za izrek častnega sodišča. Eksekutivni odsek je pa pozval mladočeske poslance, naj na shodih ne govoré o tej stvari, da volilci ne zvedó, kak razpor je še v mladočeskem klubu.

Ignatjev v Pragi. General Ignatjev je bil s svojo hčerjo v Pragi na cesarjev rojstveni dan. Trikrat je bil ta dan v razstavi. Kakor se je sam izrazil proti poročevalcu "Politike" pri odhodu na kolodvoru, so izjave lojalnosti nánj napravile silen upliv. V Pragi ga ni nikdo spoznal. Govoril ni z nobeno politično osebo. — Ruski general se je torej ta dan na lastne oči prepričal o avstrijskem domoljubju češkega naroda in bode lahko poučil ruske kroge, da niso resnična poročila nekaterih ruskih listov, ki večkrat pišejo, kakor bi avstrijski Slovani že težko čakali priložnosti, da se ločijo od Avstrije.

Vnanje države.

Katoliški shod v Gdanskem. Na katoliškem shodu na Gdanskem bodo poljski udeležniki imeli jeden dan za se posvetovanje, pri katerem se bodo v poljščini razgovarjali o katoliških vprašanjih. Da se bode na tem shodu govorilo tudi v poljščini, o tem so se Poljaki že bili dogovorili s pokojnim Windthorstom.

Belgija. V ponedeljek je umrl v Löwenu belgijski minister in bivši profesor na katoliškem vseučilišču v Löwenu. Thonissen. Pokojnik je bil rojen 1817. leta, od 1863. leta je bil poslanec, od 1873. leta predsednik akademiji znanostij, in 1884. leta je pa postal minister notranjih stvari in nauka. Katoliška stranka v Belgiji bode pokojnika jako pogrešala, kajti bil je jako učen, delaven in odločno katoliški mož.

Turčija in Francija. Francoski vpliv v Carigradu bajé jako narašča. Dopisnik nekega angleškega lista vé povedati, da francoska diplomacija pregovarja Turčijo, naj bi se pridružila rusko-francoski zvezi. Angleški list pozivlja nemško diplomacijo, naj s svojim vplivom skuša preprečiti, da Turčija ne popusti nevtralnosti. Nam se vse te novice zdé jako neverjetne. Turčija k rusko-francoski zvezi tudi ne more pristopiti, ker sploh take zveze še ni. Angleži v strahu za svoj vpliv in dobiček vidijo stvari, katerih niti ni ne.

Roparji v Turčiji. Zadnji čas se ponavljajo pogostoma ropanja po Turčiji. Roparji pa po-

sebno prežé na tujce, da dobé odkupnino. Skrajni čas bi že bil, da se naredi tudi v Turčiji red, da ne bodo potovalci po turških železnicah vedno v nevarnosti, da jih oropajo in pokličejo tolováji. Ker Turčija ne more vzdržati reda, sprožila se je misel, da bi se organizovala mejnarodna žandarmerija, ki bi potrebila roparje na Balkanu. Mislili bi kdo, da se nad takim predlogom ne bode nikdo izpodtikal, ali židovska liberalna glasila v štajem turkuljubju ugovarjajo temu, češ, s tem bi se le sprožilo vedno vprašanje. Evropske države moráje se zadovoljiti s tem, da Turki plačajo kako odškodnino in roparje kaznujejo, če jih dobé. Posebno se pa bojé židovski liberalci mejnarodne žandarmerije, ker bi skoro vsi žandarji morali biti Slovani, da bi se mogli sporazumeti s prebivalci. Utegnili bi delati kako slovansko propagando. Zatorej je po njih mislih najbolje, da po turških gozdih gospodarijo roparji.

Izvirni dopisi.

Od Sv. Urbana pri Ptuj, 20. avgusta. Ako vam poročam, da nas zapusti blagorodni g. dr. Fr. Jurtela, naš deželni poslanec in namestnik deželnega glavarja v štajerskem deželnem zboru, storim to le zaradi tega, ker s tem odličnjakom zgubi ptujski okraj silno veliko. Razmere v Ptuj in okolici niso nikakor rožnate; pogubljeni črv, ki razjeda naš narodni prapor, se je že tudi tukaj zvalil. Ko sem vprašal nekega odličnega narodnjaka, "zakaj se v tem neugodnem času preseli g. dr. Fr. Jurtela od nas v Šmarje", mi je odgovoril tá: "ker je značajan mož."

Dr. Fr. Jurtela je bil v Ptuj mož, katerega niso naši samo, temveč tudi nasprotniki spoštovali. Za našo narodno reč je bil on duša, neumorno delaven, in kar se mora posebno poudariti: ni iskal sebe, ne svojega, temveč le blagor naroda. V torek, dne 18. t. m., ob 8. uri zvečer mu je odbor ptujske čitalnice priredil odhodnico, pri kateri se je vse zbralo, kar se čuti narodnega v ptujskem mestu in v okolici, komur je le nekoliko mogoče bilo. Prijazna soba "Narodnega doma" je bila natlačena. Pri odhodnici je najprej napil predsednik "čitalnice" g. J. Stajnik odličnjaku, omenjajoč zasluge njegove za narodno reč v ptujskem okraju, ter je obžaloval, da odhod gosp. dr. Fr. Jurtela vseka skelečo rano vsem. Za njim se je oglasil g. dr. J. Ploj v imenu odvetnikov v Ptuj ter poudarjal, kako blagodušen, miroljuben in zvest v poklicu, kako spravljiv je bil g. dr. Jurtela. Za okrajni zastop in v imenu duhovščine ptujskega okraja je napival g. B. Hertiš, župnik pri sv. Vidu. V ganljivi besedi je omenil, da je odhodnik ure, ki si jih drugi obrnejo v počitek ali v razveseljevanje, porabil in posvetil za narodno korist, da bi pretrgal okove, s katerimi ptujsko nemčurstvo oklepa Slovence.

Za soseske ptujskega okraja je izpregovoril g. Fr. Koser, gostilničar pri sv. Lovrencu v Slov. goricah. Sedaj se zahvali g. dr. Fr. Jurtela za lepe dokaze ljubezni in sočutja, ki mu priča tako obilno število zbranih. "Rad sem se trudil za narod, osobito za narodno stvar v ptujskem okraju, za "Narodni dom", "Posojilnico", v okrajnem zastopu. Da pa je moje prizadevanje sad rodilo, zahvaljujem se mej drugim zlasti naši narodni duhovščini, ki mi je povsod zaupala, me podpirala pri mojih podjetjih, kar tukaj hvaležno priznam. Kdor v sedanjih časih ruši med raznimi stanovi slogo, je nasprotnik našega naroda. Premlad sem, da bi hotel svoja prepričanja komu vsiliti; pa prestar, da bi svoja načela premenil: ostanem katoliški Slovenec." Lepe besede so bile s splošno pohvalo sprejete.

Gosp. Ivan Kavkler, nadučitelj ptujske okoliške šole, se v dobro izbrani besedi zahvali v imenu šole, učiteljev gospodu doktorju za obilne dobrote. Naj še opomnim lepo napitnico gosp. sodnijskega pristava Langerholza, kateri je omenil odvetniško izurjenost, pravicoljubje blagega rojaka. Vsi stanovi so bili zastopani in to je dokaz, da je res, kar je omenil eden izmed govornikov, "da za rajnim Božidarom Rajčem nikdo nima tako obilnih zaslug za ptujski okraj, nego g. dr. Fr. Jurtela." Mi čestitamo prebivalcem šmarskega okraja, da se v njihovo sredino naseli tak odličnjak.

Iz Zagreba, dne 20. avgusta. (Jubilarna razstava.) Prostor Vašega lista mi ne dopušča, da bi natanko opisaval našo razstavo, zatorej hočem samo splošno o njej izpregovoriti.

Ko so letošnjo spomlad začeli pripravljati prostor za današnjo izložbo, mislil je marsikdo, da bode vse vrejenje gotovo primitivno in navadno,

(Dalje v prilogi.)

kajti ljudje so sodili po malem prostoru in pa po kratkem času, da se ne bode dalo nič kaj posebnega storiti. In zdaj, ko je delo dokončano, začudil se je vsakdo ter povpraševal, kdaj in kako je bilo mogoče kaj takšnega izvesti. To je skoro neverjetno, kar se tukaj vidi. Človek ne vé, kaj bi bolj občudoval, ali ukusno vrejenje, ali pa množino izloženih predmetov. Vse je v tako lepej harmoniji, da vsakega iznenadja. Neki predmeti so tako lepi, da takšnih ni imela še nobena razstava. Med temi se posebno odlikuje krasni bosenski paviljon, ki je izdelan v mavriškem slogu, in pa dalmatinski s svojo teraso nad krasom.

Posebno divni so cvetlični nasadi v sredini razstavnega prostora s krasnim basenom in vodoskokom. Muogi, ki so bili na drugih velikih razstavah v Parizu, na Dunaju, pa tudi letos v Pragi, trdijo, da tako lepih cvetličnjakov niso nikjer videli. To je gotovo lepa pohvala za naše cvetličarje.

V gospodarskeji stroki bode gotovo vsakega zanimala šumarska razstava v različnih paviljonih. V tem pogledu je gotovo Hrvatska prva zemlja v Evropi. Vse vrste lesa in v vseh raznih oblikah ga tukaj najdeš. Tako debelih hrastov in bukev ni najti daleč v Evropi, kakor jih nahajaš na Hrvatskem, in katere moreš zdaj v razstavi videti. Koliko bogastvo je zares v naših šumah, žalibog, da ogersko državno gospodarstvo le premalo racionalno upravlja z našimi šumami.

Napredek ostalega gospodarstva je videti v izložbah nekkih graščakov, in posebno na izložbi kr. gospodarsko-šumarskega zavoda v Križevcih. Tukaj se vidi krasen napredek v poljedelstvu, in kako je Hrvatska blagoslovljena zemlja, če zná gospodar njen upotrebiti vse, kar se zahteva v racionalnem gospodarstvu.

Škoda, da se je tako malo veleposestnikov odzvalo pozivu razstavnega odbora; posebno je žalostno, da je Slavonija prav malo zastopana. Ta del gospodarske razstave zastopajo prav za prav le graščaki in neke gospodarske podružnice, dočim naš kmet v gospodarstvu še ni toliko napredoval, da bi se mogel s čim izkazati.

Bolje bode v tem pogledu pri razstavi goveje živine in kónj. Tukaj bomo videli tudi našega kmeta zastopanega, kajti v konjereji so neki kraji prav napredni. Posebno lepih kónj ima mnogo v Podravini. To razstavo naj si le pridejo ogledat tudi slovenski konjereji.

Vredno je videti tudi rudarsko razstavo. Tukaj se vidi, koliko bogastvo se krije v naši zemlji, ali le kapitala manjka, da bi se moglo tudi upotrebiti. V novjšem času se je vendar tudi v tem pogledu na bolje obrnilo. Počeli so na več krajih kopati premog, ter se bode tudi lahko izvozil, ker so do rudnikov izpeljali železnice.

Na drugem mestu je videti tudi ribarsko razstavo. Nekdaj je pri nas bilo ribarstvo bolj vrejeno, nego je dandanes. V novjšem času se posebno graščaki zopet zanimajo za to stroko gospodarstva, in sama vlada bode izdala v kratkem novo postavo o ribarstvu, kar je neobhodno potrebno, da se nam riba sploh ne pokonča v naših vodah.

Najzanimivejši del razstave je pa gotovo naš domači obrt. V tem pogledu je naša razstava originalna. Tako lepih stvari nisem še nikjer videl izloženih. V prizemnih prostorih vseučilišča najdete to izložbo; naj si jo vsakdo dobro ogleda, kdor pride v Zagreb. Celo pohištvo je izdelano v narodnih motivih ter prodano za 3000 gld. A koliko ima drugih lepih stvari za pohištvo, obleko itd.

Nekako tužno mi je bilo pri srcu, ko sem razgledaval ta oddelek razstave. Koliko denarja izdajemo za naše pohištvo tujim producentom, in glej, domá imamo ukusnejšo in trajnejšo robo! Ravno tako so domači izdelki od lesa v vsakem pogledu ukusni, in v tem pogledu se vidi, kako koristne so strokovne šole, katerih je že precéj pri nas. Da bi se le bolj obiskovale, roba tukaj izdelana mogla bi se na daleč izvoziti, in ne bi se trebalo tožiti na siromaštvo, ki tare mnoge kraje.

Ravno ta oddelek naše razstave bode zanimal gotovo vsakega, kajti on je popolnoma naroden, brez vsake primesi tujinstva, ter se dozda še na nobeni razstavi ni tako lepo vredil, kakor zdaj v Zagrebu.

O drugih predmetih izpregovorim o priliki. Sicer pa naj ne zamudi nobeden, kdor le more v Zagreb, da vidi, kaj more hrvatski narod, kadar

se loti kakega podjetja. Hrvat ni samo junak na bojnem polju, on je tudi izvrsten pobornik na polju umetnosti, gospodarstva in obrta, kar najbolje dokazuje letošnja razstava v Zagrebu.

Iz Prage, dne 18. avgusta. (Tri slavnosti.) Poslednja dva praznika, t. j. 15. in 16. avgusta, so se vršile tu in na Moravskem večje ali manjše slavnosti in shodi, koji imajo za Čehe velikanski pomen. Gledé shodov omenjam, da so tu zborovali: samoupravni uradniki, češkoslovanski ognjegasci, krojaški mojstri, črkostavei, trgovski pomočniki in slovanski stenografi, med kojimi sem opazil slovenskega rojaka g. profesorja Bezenška iz Sredca, koji je z bolgarskimi odposlanci Jovevim in Konstantinovicem zastopal Bolgare, poljske stenografe je zastopal g. Suchecki, srbske in hrvatske g. Prepajec. Vse te shode in slavnosti pa na drobno opisavati skoro ni možno, vendar je moja rodoljubna dolžnost, da vam nekoliko opišem vsaj tri. V soboto je blagoslovil emin. kard. olomuški Fr. Fürstenberg, božjepotni bram Matere božje na Hostinu, drugega dne so odkrili v Lošticih, tudi na Moravskem, slavnemu učenjaku in rodoljubu Havelskemu na njega rojstnem domu spominsko ploščo, in oba dni se je tu v Pragi vršil velikanski shod češkoslovanskega ognjegaštva. Vsi so velikega pomena za Čehe.

Kaj je Hostin? On ni za Čehe in Moravane samo božjepotni kraj, kjer se tisoč in tisoč ljudi zbira vsako leto, da opravljajo svojo pobožnost, temveč ljud češkoslovanski se zbira ondi iz hvaležnosti, da so na tej „Sveti gori“ njega predniki vsled priprošnje Matere božje premagali Tatarje ter rešili krščanstvo in vse omikano ljudstvo zapadne Evrope pred divjimi tolpmi. Poleg Velehrada je sv. Hostin Moravanom najbolj priljubljena in najvažnejša božja pot. Olomuške gradbe in Hostin odbili so napade divjih Tatarov v zapadno Evropo, ta dva kraja sta ustavila veliko povodenj azijskega barbarstva. In to treba pomisliti vselej, kadar se govori o sv. Hostinu in na njem stoječem lepem hramu, kajti te slavnosti niso samo cerkvene, temveč i narodne. In s takih narodnih božjih potov razlivali so se žarki narodnega probujenja po rodovitnih pokrajinah blagoslovljene Morave. Letos se je na sv. Hostinu v praznik vnebovzetja Matere božje praznoval 650letni spomin krščanske zmage nad Tatari in blagoslovljenje obnovljenega hrama. Prelepe te narodne slavnosti se je udeležilo nad 80.000 ljudi, med njimi so bili trije škofje in kardinal knezonadškof Fürstenberg iz Olomuča, brnski škof dr. Bauer je pa pod milim nebom propovedaval zbranemu ljudstvu. Čutov vseh teh tisoč in tisoč božjepotnikov, med kojimi je bilo mnogo razumnistva, opisati ni moči, vsi so pa odhajali z vzvišenimi mislimi s sv. Hostina.

Drugega dne se je pa vršila slavnost Havelkova v Lošticih, tudi na Moravskem. Tu se že čuje bučanje germanskega morja. Razpenjeni valovi zaganjajo se že sem v slovanske bregove, ter je hoté podmleti, razdrobiti in zaplavati. Toda občani mesta Loštice stali so vedno bdeči na strani severne meje vsega češkega naroda, v dokaz so vzdali v rojstni dom svojemu rojaku, učitelju in buditelju prof. Havelki mramorovo ploščo, na kojoj je vklesano z zlatimi črkami: „V tej hišici se je porodil dne 22. listopada leta 1839 Jan Havelka, češki učenjak, pisatelj in slovanski arheolog.“ — Nravni vtis vse slavnosti je pa ta, da je dobil s tem češki živelj na severnem Moravskem novo vzpodbudo, novo okrepjenje, in to je velicega pomena.

Shod češkoslovanskih ognjegascv vršil se je pa minolo soboto; ta dan dospeli so k nam dunajski nemški obrtniki, poljski pisatelji in umetniki ter Rusi iz Kijeva — večinoma poruseni Čehi — vsi so bili dostojno in iskreno vsprejeti. Shod ognjegascv spremljale so občne simpatije, in to vsem pravom, kajti ognjegasna društva imajo najplemenitejšo svrhu: človeško imeje braniti pred uničevalnim požarom s svojim lastnim življenjem. Shod se je pričel v soboto dopoldne v veliki dvorani Zofiskega otoka pod predsedništvom gosp. dr. Figarja iz Hrudima; gosp. Russ je govoril imenom mestnega sveta, koji je vsprejel pokroviteljstvo shoda. Predsednik slavnostnega odbora, generalni tajnik banke „Slavije“, g. Vlach, je izpregovoril o razvitku češkega gasilstva; gosp. dr. Illner, starosta moravsko-slezijske osrednje zveze, je klical imenom moravskih ognjegascv prijateljski vzajemnosti češkoslovanskega gasilstva v daljno bodočnost iskreni:

„Na zdar!“ Predsednik g. dr. Figar je v daljšem govoru pozdravljaj vse; žal, da bratje Poljaki niso mogli priti, ker so v ta dan zborovali v Přemisl u. Na tem shodu so sklenili zelo važen ukrep, da bodo gališki ognjegasci v vojni dobi izvrševali zdravstveni posel, stregli ranjencem itd. Nekateri listi pravijo, da je to pripravljenje za vojsko z Rusi. — Hrvati imajo v Zagrebu izložbo, tudi niso mogli priti. „Zakličimo jim vzlic temu,“ dé gospod Figar, „kot bratom svojim: Živio!“ (Burni „Živeli!“ in „Na zdar!“) Radostno pozdravljam zastopnika jednega slovanskega roda, brata Slovenca, g. Antona Belca iz Št. Vida nad Ljubljano, in g. Majerja z Reke.“ S slavaklici gosp. dr. Figarju bil je shod završen.

Tu bode omenjeno, da se je prvo češko gasilno društvo ustanovilo leta 1864 v Velvarih in da je jedina banka „Slavija“ ustanovni člen „Osrednje deželne zveze“. Leta 1890 broji ognjegasna „Osrednja deželna zveza“ 1177 društev z 61.793 členi, in ko bi vsa društva pristopila zvezi, brojila bi slednja 64 žup, 1443 društev in — 65.000 členov! Istotako bogato je ognjegasno slovstvo.

Najkrasnejša točka temu shodu bil je velikanski sprevoz ognjegascv, ki je prekosil i sokolski sprevoz. Impozantni pogled je bil na tisoče in tisoče blestečih čelad, da, bil je to pogled, kakor pri vojaški paradi na dunajskem Schmelzu. Občinstvo je navdušeno in neprestano klicalo ognjegascem: „Na zdar!“ in „Slava!“ Svet skoro ni videl tako lepega ognjegasnega spreveda, kajti ni je dežele, da bi bilo gasilstvo v takem procvitanju, nego na Češkem. Sprevoz se je po mestu pomikal na Staromeški trg cele tri četrt ure neprestano; korakalo je, po šest mož v jedni vrsti, — trinajst tisoč ognjegascv z zastavami in 9 godbami!

Na staromeškem trgu se je vršila javna vaja. Prva župa, broječa 800 mož, bila je moravka, kije prikorakala in se postavila sredi trga. Moravane je občinstvo burno in z neskončnim veseljem pozdravljalo, z oken so vsipali na-nje cvetke in klicali „Slava!“ — „Na zdar!“ Mestni zastopniki so med defilovanjem moravske župe stali na tribuni gologlavi; vse zastave, koje so nosili posamični načelniki, bile so pozdravljene z gromovitim ploskanjem.

Po tem triumfu češkoslovanskih ognjegascv, ko so se razvrstili v koloni, zaklical je dr. Figar sredi te armade: Slava Nj. Veličanstvu!“ na kar je tisočerno začelo po trgu. To izjavo udanosti 13.000 čeških ognjegascv so brzojavili cesarju, vseh devet godb je pa zaigralo cesarsko pesem, potem se je pa razšel pevajoč veličajni ta sprevoz na vse strani.

Včeraj se je pa vršil banket v „Meščanski besedi“, kojega se je udeležilo nad 150 najodličnejih zastopnikov gasilstva Češke, Morave in Slezijske. Med gostijo se je prečitela cesarjeva zahvala za brzojavno izkazano udanost. Na to so se vrstile navdušene napitnice, seveda prva cesarju in kralju. Občno veselje so vzbujale konci banketa prečitane brzojavne čestitke. Med njimi je došla brzojavka iz Ljubljane: „K današnjemu shodu češkoslovanskega gasilstva kličemo vsem „Slava!“ in „Na zdar!“ — Prva kranjska gasilna zaveza. — Iz Postojne: „Z daljnega juga kličemo iskreno svojim bratom in sodrugom v delovanju za blagor človeštva „Živeli!“ — Gas. društvo v Postojni.“

Gasilstvo je dobra šola pogumnosti, in če je ognjegasec vsak hip pripravljen na nevarnost, je pa poklic njegov tudi plemenit; češki ognjegasec sme biti ponosen, da je člen velike narodne organizacije prostovoljne obrane. In tako se je tudi na tem važnem polju pokazalo, kak blagoslov je izložba, koja je z današnjim dnem stopila v drugo polovico drugega milijona obiskovalcev!

Iz Würishofena, 20. avgusta. Dohod bolnikov v Würishofen je še vedno zelo mnogobrojen; dosedaj jih je prišlo letos okolu 8500. Ordinacijska soba v duhovski hiši, kjer gospod župnik posluša bolnike, je dostikrat kar oblegana, tako je bilo n. pr. 18. t. m. do 600 ordiniranih. Ordinacija se vrši vsekako precej hitro, a pri tolikem številu se delo le nagromadi, in da ni gospod župnik tako čvrst in vstrajen, moralo bi ga potreti. Pač hvala Bogu, da je blagi starček pri obilnem delu tako zdrav in dobrovoljen. Ko po dokončanem utrudljivem delu popoldne pride na svojo katedro v letos novo izdelano lopo, takozvano „Wandelbahn“, pa je zopet ves poživljen in s svojim vedno zdravim humorjem zabava in poučuje zbrane goste. Poleg očeta Kneippa tukaj pač

ni nič zanimivega, kraj je precej dolgočasen in vreme je silno neugodno, komaj sta dva dneva skupaj lepa, pa pride viharo vreme in dež. Zabave se torej tukaj ne sme iskati. No eden dan v tem tednu je bil vendar vesel za nas Avstrijce. Praznovali smo namreč Avstrijci, ki nas je tukaj večina, 18. t. m. rojstveni dan našega presvetlega cesarja. Dopoldne ob 9. uri imeli smo slovesno sveto mašo za blagor Nj. Veličanstva. Udeležba pri svetem opravilu bila je zelo mnogobrojna in kaj veličastno je po dokončani službi božji iz mnogih gri donela krasna avstrijska himna. Na večer sešli smo se v velikem številu v prostornih sobanah gostilne „Pri orlu“, da se kot dobri Avstrijci poradujemo na rojstveni dan svojega očeta. Počastil je družbo tudi tukaj prisotni mil. g. senjski škof Posilovič, prišlo je tudi mnogo drugih cerkvenih dostojanstvenikov.

V lepem povoru je naglašal mil. gospod škof mnogo čednosti Nj. Veličanstva, posebno ljubezen, s katero objema vse svoje narode, in spominjal je, naj mu tu zbrani člani vseh avstrijskih narodov vračajo to ljubezen in v tem čutu naj vskliknejo trojni „živio“. Burni klici mej sviranjem avstrijske himne pričali so prisotnim Nemcem, da Avstrijcev ne veže samo sila na hišo Habsburžanov, temveč da smo svojemu vladarju udani s vsem srcem. Ko se je navdušenje nekoliko poglobilo, prebral je mil. g. škof zahvalo dvorne pisarne za lojalni pojav, katerega je on sam v imenu vseh tukaj zbranih avstrijskih gostov odposlal presvetlemu cesarju. Za tem se je vrstilo še mnogo krasnih govorov. Preč. g. titularni prošt Vučetič iz Zagreba govoril je v latinškem jeziku v proslavo sv. očeta. Poudarjal je, da ga po pravici imenuje „antiquus vates, lumen de coelo.“ Res, on je luč, ki s svojo modrostjo, svetostjo in učenostjo razsvetljuje ves svet, luč, ki preganja temo panteizma, materijalizma, liberalizma in vseh drugih duševnih bolezni. Kazal je g. govornik tudi na ime slavno vladajočega svetega očeta Leona, pravi lev je on, ki zvesto in hrabro brani sv. cerkev in krepko odbija vse navale brezvernega sveta. Ko smo navdušeno nazdravili sv. očetu, napijalo se je še vladarski hiši Bavarcev in Bavarcem sploh. Seveda našega skupnega dobrotnika očeta Kneippa tudi nismo smeli pozabiti. Bil je v naši sredi. Prav duhovito pesnico nanj prebral je kapitularni vikar Pohle iz Varmije (Ermeland) in v finem humorju napil mu je slavnoznani „Judenfresser“ dr. Rohling; seveda svojih židov ni smel pozabiti in prav dobro nas je navdušil proti tem zajedalkam. Po lepem večeru razšli smo se s prijetnim vtisom, ki ga nam je napravilo v tujini vršeče se praznovanje rojstvenega dne našega dobrega vladarja.

Pristavec.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. avgusta.

(Preč. g. dr. Janez Semen,) profesor biblične vede starega zakona na tukajšnjem bogoslovnem semenišču, je na svojo prošnjo vpokojen.

(Prezentiran je) č. g. Janez Šlaka r, kapelan na Bohinjski Bistrici, za župnijo Št. Gotard.

(K celjskim vojaškim vajam) je odšla iz Ljubljane danes zjutraj ob 6. uri po Dunajski cesti 28. divizija, spremljana od godbe in mnogobrojnega ljudstva. Potoma bodo vojaki tudi imeli manjše vaje.

(Zdravstveno stanje občine ljubljanske.) Od 9. do 15. avgusta je bilo rojenih 21, umrlo jih je 26, in sicer za davico 3, jetiko 12, različnimi boleznimi 11; od umrlih je bilo 11 tujcev, 12 iz zavodov. Zbolelo je 6 oseb za škrlatno in davico.

(Imenovanje.) Logarski pomočnik pri deželnem gozdnem nadzorstvu za Kranjsko, g. Oskar Buda, imenovan je začasnim gozdarjem na Koroškem.

(Zagrebska izložba.) V prvih šestih dveh je obiskalo izložbo 63.124 obiskovalcev, ki so plačali vstopnine 11.502 gld. 60 kr.

(Toča je pobila) v sredo 19. t. m. pri Bistri, Belkah in Blatni Brezovici. Največ škode je napravila Belčanom, katerim je stolkla vso ajdo, ravno za žetev pripravljeno. Poprej je dolga zima, slana in rja škodo napravila strnenemu žitu, zdaj pa je bila toča! Ubogi kmet!

(Proti koleri.) Notranje ministerstvo je z ozirom na kolero v Siriji in Hedjasu opozorilo vse deželne vlade na navod, kako naj se postopa proti koleri, izdan leta 1886.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) doposlal je gospod Vojteh Candolini, ustanovnik celjske in kostanjeviške družbe sv. Cirila in Metoda, 2 gld.

pišoč: „Vseled nasveta rodoljubov v šte. 51 „Edinosti“ in z ozirom na bližnji god naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda pošiljam skromni znesek godiščine v društvene namene.“ Slava vrlemu možu!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(„Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“) je podaril gosp. Ivan Hočev ar, not. kandidat v Krškem, 5 gld., ko se je vračujoč s praške razstave mudil v slovenski družbi pri Kühfussu na Dunaju. Iskrena hvala!

(Iz ljubljanske prisilne delavnice) sta pobegnili K. Schuster in N. Wagner, a ne iz kaznilnice na Gradu, kakor se nam je napačno sporočilo.

(Slavni magistrat mesta ljubljanskega) nam je poslal naslednji popravek: „Slovenec“ je poročal v št. 182. z dne 12. t. m. med „dnevnimi novicami“ pod napisom „rop na ulici“, da so dne 10. t. m. po noči neznani baraboni v Židovski ulici napali žensko ter ji siloma pobrali ves denar in prstan. To ni povsem res, pač pa je res, da sta tisto noč v zvezdi pridružila se neznana moška neki ženski prišedši s kolodvora, jo gredoč zoprn nadlegovala in naposled v Židovskih ulicah kľofutala, ker se jima je ustavljala. Mestnih redarjev eden je slišal s Hradekega mostu kričanje ženske in hitel na lice mesta, pa ni mogel prijeti surovežev, ker sta bila uže pobegnili. — Da je vlom v trnovsko zakristijo v zvezi s to dogodbo, kakor meni „Slovenec“, dalje ni nikakor dokazano.

(„Slov. pev. društva“ odbor) obrnil se je začetkom društvenega leta na vse posojilnice na Malem Štajerju s prošnjo, da bi društvo gmotno podpirale. Ugodno odzvali sta se tej prošnji do sedaj posojilnica v Makolah in Ormožu. Prva poslala je 5, druga pa 10 gld., na čemur se njima presrečno zahvaljuje Odbor.

(Občedijaško veselico) priredé slov. višjegimnazijci jutri dne 23. avgusta v Kamniku v korist spomeniku dr. Fr. Prešérna. Vspored. 1. Ob polu 11. uri dopoldne sv. maša „na Žalah“, pri kateri poje dijaški osmospev. 2. Ob 5. uri popoldne „pri Krištofu“ vrtna zabava z godbo, petjem in telovadbo. Vstopnina 20 kr. 3. Ob polu 8. uri zvečer v čitalnični dvorani koncert: 1. E. Titi: „Ouvertura po slovan. napevih“, svira oddelek vojaške godbe slav. pešpolka baron Kuhn št. 17. 2. Slavnostni prolog. 3. Ant. Nedved: „Dijaška“, himna s tenor-samospevom. 4. Leibolo: „Hrvatski dom“, svira vojaška godba. 5. S. Gregorčič: „Kmetski hiši“, krasnoslovi hrvatski abiturijent Stjepan Radić. 6. Ant. Foerster: „Pobratimija“, moški zbor z bariton-samospevom. 7. Dr. Fr. Prešeren: „Krst pri Savici“, dramatični prizori. (Bogomila: gospa Borštnik-Zvonarjeva.) Vstopnina: I. prostor s sedežem 60 kr., II. prostor 40 kr., dijaški 30 kr. Velikodušnosti se ne stavijo mejé.

(Ustanova Maksa vit. Guttmanua) za potovanje v znesku 1000 gld. se bode oddala v začetku l. 1892. Pravico do te ustanove imajo plavžarski tehniki, ki z dobrim vspehom dovršili študije na rudarski akademiji v Ljubnem na Štajerskem ter imajo vsaj eno leto plavžarske prakse.

(Doneski v pokritje troškov ljubljanske trgovinske in obrtniške zbornice.) C. kr. trgovinsko ministerstvo je z razpisom z dne 1. decembra 1890. leta odobrilo proračun trgovinske in obrtniške zbornice ljubljanske za leto 1891. v zahtevanem znesku 5790 gld. 75 kr. av. velj. ter dovolilo, da se nepokrita potrebščina pokrije s priklado na vsak skladu podvrženi davčni goldinar, namreč v znesku dveh krajcarjev na pridobnino in merovino z izvanredno doklado vred in v znesku tudi dveh krajcarjev na dohodnino z izvanredno doklado vred tistih, ki imajo v zmislu novega volilnega reda volilno pravico. Dželna vlada kranjska je naročila vsem c. kr. davčnim uradom in mestnemu magistratu ljubljanskemu, da poberejo donosne deleže zajedno s cesarskimi davki do konca decembra t. l. od vseh, ki imajo pravico voliti v trgovinsko in obrtniško zbornico ljubljansko.

(Na litjskem strelišču) je v proslavo rojstvenega dne Nj. veličanstva cesarja jutri slavnostno streljanje. Začetek je ob 2. uri popoldne. Dobitki so: 2 po jeden zlat, 2 po 3 gld., 2 po 2 gld. in 2 po 1 gld.

(Živinska kuga na Kočevskem.) Po najnovejših uradnih poročilih je nehala kužna bolezen v gobeu in na parkljih v sodnem okraju kočevskem, izvzemši dve občini, kjer bolezen že preneha. — Deželna vlada razveljavlja tedaj s tukajšnjim uradnim razglasilom z dne 11. junija 1891 zaukazane zaporne ukrepe za ta sodni okraj,

vzdržuje hranilne in zatvorne odredbe gledé okuženih prostorov ter dovoljuje promet s parkljari v v sodnem okraju kočevskem po splošnih določilih zakona o živinski kugi.

(Nikola vitez Nikolić), bivši generalni nadzornik avstro-ogerskega Lloyda v Trstu, je v četrtek zjutraj umrl nagle smrti v Balogovih dvorih poleg Samobora. Svojo lepo knjižnico je volil zagrebškemu vseušilišču.

(Kardinal Lavigerie iz Alžira,) predsednik francoske zveze proti suženjstvu v Afriki, dospel je v četrtek v Prago s svojim tajnikom, da si ogleda izložbo; danes se je pa odpeljal v Karlovarške toplice.

(V Opatijo) je do dne 19. t. m. prišlo 5180 tujcev.

(Žepni tat.) Dne 15. t. m. so v praški razstavi redarji zasačili nekega Martina Žerjava iz Sromelj na Štajerskem, ko je hotel izmuzniti neki šivilji denarno listnico. Zaradi tatvine je bil kaznovan že v Gradcu, Velsu, Monakovem in Vitenbergu. Ko so preiskavali njegovo stanovanje, našli so dve listnici, jedno z 28 gld. in drugo s 4 gld. 10 kr., dalje več desetakov in petakov pa nemškega denarja v zlatu. — Zapri so tudi njegovo soprogo. Pri sodišču se je izjavil, da je nemški pisatelj.

Telegrami.

Kranjska gora, 22. avgusta. Vsi trije izvoljeni za g. Mesarja.

Berolin, 22. avgusta. Cesar in cesarica sta se zjutraj pripeljala ter bila na postajališču Schöneberg od množice navdušeno pozdravljena.

Pariz, 21. avgusta. V Portu du France na otoku Martinique je 218 mrtvih in mnogo ranjenih.

Chamoiz, 22. avgusta. Veleposestnik Herman Rothe iz Brunsvika je z vodnikom Mihaelom Simondom pal z Mont-Blanka. Trupel še neso našli.

Verona, 22. avgusta. Včeraj je bil pri Tregnagu, Grezani in Bogni hud potres; ljudstvo je del noči prečulo na ulicah, sicer nobeden mrtev.

Carjigrad, 21. avgusta. Ker je italijanski veleposlanik zahteval od turške vlade, naj plača 2000 turških funtov za vjetega Sollinija, je turški guverner v Solunu dobil povelje, naj italijanskemu konzulu izplača odškodnino.

Piccoli-jeva tinktura za želodec je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov vrejačo sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenici 10 kr. (300—166)

Umrli so:

19. avgusta. Franc Gruber, konduktirjev sin, 4 leta, Resljeva cesta 27. vročinska bolezen.

V bolnišnici:

19. avgusta. Matija Mazi, bajtar 70 let, vseled raka — Ivan Mohar, delavec, 30 let jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
	opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celziju		
7. u. jut.	735.1	11.6	brezv.	megla	
21. 2. u. pop.	733.7	17.0	sl. jzpad	jasno	0.00
9. u. zveč.	733.4	15.9	sl. zap.	"	
Srednja temperatura 17.3°, za 1.2° pod normalom.					

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (1)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike. Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Dohod in odhod železniških vlakov in pošt.

A. Železniški vlaki v Ljubljano dohajajo:

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak		Meš. vlak	Celjski vl.
1. z Dunaja	8:05 zj.	5:12 pop	4:40 zj.	1:11 pop.	—	9:35 zv.
2. iz Trsta	11:39 dop.	11:50 noč	2:55 pop.	11:32 noč	—	4:42 zj.
3. z Gorenjskega juž. kol.	—	—	5:55 zj.	11:34 dop.	4:58 pop.	9:45 zv.
4. iz Kamnika drž. kolodv.	—	—	6:30 zj.	1:20 pop.	6:30 zv. *)	—

*) Ob nedeljah in praznikih dohaja ta vlak iz Kamnika v Ljubljano ob 10:10 zvečer.

B. Železniški vlaki iz Ljubljane odhajajo:

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak		Meš. vlak	Celjski vl.
1. na Dunaj	11:44 dop.	11:55 noč	3:03 pop.	12:30 noč	—	5:04 zj.
2. v Trst	6:09 zj.	5:17 pop.	4:55 zj.	1:19 pop.	—	10:15 zv.
3. na Gorenjsko juž. kolodv.	—	—	12:05 noč	6:30 zj.	11:50 dop.	4:22 pop.
4. v Kamnik drž. kolodvor	—	—	7:30 zj.	2:10 pop.	7:10 zv.	—

A. Pošte v Ljubljano dohajajo:

1. iz Kočevja ob 6. uri 25 minut zvečer;
2. iz Novega Mesta ob 2. uri 20 minut popoldne;
3. iz Polhovega Gradca ob 7. uri 35 minut zjutraj.

B. Pošte iz Ljubljane odhajajo:

1. v Kočevje ob 7. uri zjutraj;
2. v Novo Mesto ob 6. uri zjutraj;
3. v Polhov Gradec ob 4. uri 30 minut popoldne (v ponedeljek, sredo, petek, soboto).

Tinktura za želodec,

(60-19) (60-50)

katero iz kineske rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI**, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov ureja joče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razposilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 steklen., 5 Kg teže, velja gl. 5.26. Poštino plača naročnik.

Staršem,

ki želé dijake izročiti za zmerno ceno v stanovanje, na hrano, dobro odgojo ter vestno nadzorstvo, priporoča se gospodinja, katera se že več let skrbno in vestno trudi z izgojo.

Več se izve v prodajalnici konsumnega društva v Ljubljani na Francovem nasipu konec Krojaških ulic hiš. šte. 8, kjer se sprejemajo tudi pismena vprašanja. (1330) 3-2

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Župnika Kneippa

(1331) Ljudsko-poučni spis (3-3)

Kako ohraniti si življenje.

(Volks-Gesundheitslehre.)

Navodilo zdravim in bolnim.

Izšlo bode v desetih vsak mesec jedenkrat izhajajočih po pet pol obsegajočih zvezkih. Cena zvezku je 36 kr., s pošto 38 kr.

Prvi zvezek je na razpolago. — Naročila vsprejema

J. Giontini-jeva

knjigotržnica in zaloga papirja v Ljubljani.

Nepresegljivo za zobe!

I. Trnkóczy-jeva ustna voda, aromatična, vpliva okrepujoče, zabrani gnilobo zob ter odstrani iz ust neprijeten duh. Velika steklenica 50 kr.

II. Trnkóczy-jev zobni prašek, splošnje priljubljen, vpliva dokaj okrepujoče, ter ohrani zobe čisto bele, 30 kr.

Navedeni sredstva, o kojih je došlo mnogo zahvalnih pisem, sta vedno sveži v zalogi v

lekarni Trnkóczy-jevi

poleg rotovža v Ljubljani.

Naročila z dežele preskrbé se z obratno pošto.

V Gradcu: Deželna lekarna Wend. pl. Trnkóczy-ja, Saekstrasse;
Na Dunaju: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“ (zajedno kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113;
Na Dunaju: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.
Na Dunaju: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“, III., Radetzky-Platz 17.

Št. 424.

Razpis učiteljske službe.

Na mestni jednorazrednici na Barji je stalno popolniti

učiteljsko in voditeljsko mesto

s katerim so združeni službeni prejemki III. plačilne vrste in prosto naturalno stanovanje v šolskem poslopji. — Prošnje je do

5. septembra tek. leta

vlagati na podpisano c. kr. okrajno šolsko oblastvo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dné 17. avgusta 1891.

Predsednik: **Peter Grasselli s. r.**

Prodaje se posestvo

ležeče v **Zapužah** pol ure od Begunj na Gorenjskem in odnoso Lesec pa Radovljice in Bleda, obstoječe iz **kmetijske hiše z gospodarskimi poslopji in vrtom, jedno valjavko za črsló, zemljišči** (njivami, senočetom, dobro zaraščenimi gozdovi in pašniki) s **povrjem 27 oralov in 76 sežnjev** (od katerega se računa le na gozd 13 oralov in 487 sežnjev), s čistim katastralnim dohodkom 82 gld. — V obliži Grilčeva tovarna za sušno pa letovišči Alborijevo in Bockovo.

Natančnejše podatke zveš v c. kr. notarski pisarni v Trziči, eventualno pri gosp. Josipu Cuček-u v Knježaku, pošta Zagorje pri sv. Petru na Notranjskem. (3-1)

Pri Jožetu v Brežcah.

Velečastiti duhovščini, učiteljem in slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo s popolno novim in modnim

suknenim, platnenim, volnatim blagom za ženske obleke in kurentnim blagom, istotako tudi vedno svežim **špecerijskim, droguerijskim, kolonijalnim in materijalnim blagom**

dobro založeno trgovino,

v kateri prodajam tudi **najrazličnejše vrste čaja, konjaka, ruma, razne likere**; dalje vsake vrste deželne pridelke in jajca, ter zagotavljam vkljub bodisi katerikoli konkurenci vsakomur najcenejšo in pošteno postrežbo.

K blagohotnemu obilnemu obisku uljudno vabim ter se priporočam z odličnim spoštovanjem

Jože Kukovič.

(4-4)

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinjskega in vsakovrstnega poljedelskega orodja, kovanje za okna in vrata, cementa itd., sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. (16)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
v mestu in na deželi priporočam

svojo bogato zalogo
najraznovrstnejših
klobukov,

čepic za požarne brambe itd.

vse po najnovejšem kroju, fine in bolj priproste, izdelane iz **močnega trajnega blaga**, po najrazličnejših cenah.

Sprejemam naročila na vsakovrstna

krznarska dela,

katera izdelujem v lastni delavnici.

V mnogobrojno nakupovanje uljudne vabim
(1328) spoštovanjem (15-3)

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg šte. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Ravnokar je izšel prvi zvezek
lične knjižice z naslovom:

Povesti

slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Sestavil in uredil

A. Kalan,

urednik »Domoljuba«.

— Ponatis iz »Domoljuba« —

I. zvezek. — Cena 20 kr.

Obseg:

Zlati lasje. — Dedščina. — V zametih pokopan. — Veronika. — Sama smola! — Trojni sveti večer. — Božič na sv. Gothardu. — V valovih življenja. — Lovski tat. — Luč na oknu. — Po viharju svetlo solnce. — Požar. — Lepi pirhi. — Marušnik. — Obhajilo v ječi.

Dobiva se v »Katol. Bukvarni«
in pri H. Ničmanu v Ljubljani.

Dva ali tri dijake

vzame prihodnje šolsko leto **v stanovanje in na hrano** upokojen učitelj. — Več se izve pri vredništvu tega lista ali pa v hiši na sv. Petra cesti št. 91, prvo nadstropje, v Ljubljani. (8-2)

Gostilna

se dá v najem

v Gorenjem Logatcu,

tik glavne ceste pri farni cerkvi in okraj. glavarstvu. Pri hiši so **veliki hlevi, shrambe in kleti**, katere so tudi za vinsko kupčijo primerne.

Več o tem se poizvé pri lastniku **Fran Tršarju na Vrhniki.** (8-1)

Zahvala.

Pokojni moj soprog g. dr. Leopold Delmor je bil prav malo časa za slučaj smrti zavarovan za 10 000 glđ. pri zavarovalni družbi Zjedinjenih držav v Novem Yorku. **„EQUITABLE“**. Družba je hitro in kolantno izplačala zavarovani kapital, za kar sem jej dolžna izreči najtoplejšo zahvalo, družbo pa slehernemu najtoplejšje priporočam.

Na Trbižu, dne 13. avgusta 1891.

(1335) 1

Ana Delmor roj. Wohlmuth.

Garnitura

prodá se zaradi preselitve
od tod.

Kje, izve se pri upravnistvu „Slovenčevem“. (1336) 3-1

„Unio catholica“

zavod za vzajemno zavarovanje proti škodi

— na Dunaju, —

L., Bäckerstrasse 14.

Dopuščen z odlokom visocega ministerstva z dne 28. februarija 1889, št. 2933.

Zavod zavaruje:

Premično in nepremično premoženje proti škodi po ognju, strelu in razletu.

Pri tej stroki zavarovanja sojamčijo prve vzajemne zavarovalnice za primeren del vsprejete rizike; dalje zavaruje

cerkvene zvonove

proti prelomu ali razpoku, ter vabi k vdeležbi velečast. župnijske predstojnike in župane. Konečno posreduje zavod tudi pri prvih vzajemnih zavarovalnicah

zavarovanje na življenje in proti nezgodam.

V vseh zavarovalnih zadevah blagovolijo naj se dotični vdeležniki obrniti do **osrednjega ravnateljstva** ali pa do podpisanega **generalnega zastopa**, katera radovoljno pojasnjujeta in na vprašanje točno odgovarjata.

Po deželi oddajemo **zastopništva** proti priporočilu dotičnega gospoda župnika. Kdor želi prevzeti **zastopništvo naše zavarovalnice**, naj se obrne z omenjenim priporočilom do **podpisanega generalnega zastopa v Ljubljani.**

Ravnateljski svet:

Predsednik:

Leopold Stöger, stolni kustos sv. Štefana, infulovani prelat, Nj. Svet. hišni prelat, namestnik nadkuratorja I. avstrijske hranilnice itd.

Ravnateljstva svetniki:

Czizek Anton, imajitelj menjačnice, borzni svetnik itd.
Detoma A., veleposestnik.
Egger Berthold Anton, korar v Klosterneuburgu, glavni vrednik lista „Correspondenzblatt für den kathol. Clerus“.
Grazer Josip, meščen in trgovec na Dunaju.
Hostnig Florijan, upravitelj imetja metropolitanske cerkve, veleposestnik itd.
Mrazek Josip, generalni tajnik „Krakovske vzajemne zavarovalnice“.

Paletz Emanuel, Njegove Svetosti hišni prelat, dekan in župnik v Hütteldorfu itd.
Porzer Josip, dr., odvetnik.
Seidl Karol, kanonik, tajni komornik Njegove Svetosti itd.
Stern Karol, knezondskojski svetnik, župnik na Dunaju v Schottenfeldu.

Osrednji ravnatelj:

Edmund baron Kalbermatten.

Nadzorovalni svet za generalni zastop v Ljubljani:

Klun Karol, kanonik in državni poslanec v Ljubljani.
Kolar Matija, stolni vikar itd. v Ljubljani.
Glančnik Jarnej, dr., odvetnik v Mariboru.
Mlakar Ivan, dr., semeniški profesor v Mariboru.
Vošnjak Miha, deželni in državni poslanec v Celji (Mali Stajer).

Generalni zastopnik v Ljubljani:

Josip Prosenc.

(12-8)

Dunajska borza.

Dne 22. avgusta.

Papirna renta 5%, 16% davka	90 glđ. 90 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	90 " 90 "
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 80 "
Papirna renta 5%, davka prosta	101 " 95 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 glđ.	1010 " 50 "
Kred tne akcijske, 160 glđ.	176 " 50 "
London, 10 funtov strl.	118 " 15 "
Napoleonond (20 fr.)	9 " 40 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 63 "
Nemških mark 100	58 " 15 "

Dne 21. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	103 glđ. 80 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 15 "
4% državne srečke l. 1854., 250 glđ.	135 " 75 "
5% državne srečke l. 1860., 100 glđ.	148 " " "
Državne srečke l. 1864., 100 glđ.	180 " " "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 " " "
Zastavna pisma	100 " 20 "
Kreditne srečke, 100 glđ.	188 " 50 "
St. Genois srečke, 40 glđ.	60 " 75 "

Ljubljanske srečke, 20 glđ.	20 glđ. 75 kr.
Avstr. radečega križa srečke, 10 glđ.	17 " 70 "
Rudolfove srečke, 10 glđ.	20 " " "
Salmove srečke, 40 glđ.	59 " 50 "
Windischgraezove srečke, 20 glđ.	49 " 75 "
Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	151 " 25 "
Akcijske Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2715 " " "
Akcijske južne železnice, 200 glđ. sr.	94 " " "
Papirni rubelj	1 " 21 1/2 "
Laških lir 100	45 " 95 "

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
L. Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercijonalne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Kreditne promese

à 4 1/2% glđ. in 50 kr. kolek.

Glavni dobitek

goldinarjev **150.000** avstr. velj.

Žrebanje je že dne 1. septembra!